

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Secretariaat:

Bazarstraat 33 Den Haag Tel. 639871

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Uitsl. voor verslagen en abonn. Barentzstr. 48 Den Haag tel. 637383

Zondaggroep I,
17 februari 1963.

Goedenmorgen, vrienden.

Wij zijn dan bijeen voor een wijdingsdienst en we zullen proberen een paar onderwerpen bij de kop te nemen. Nu weet ik niet, of u interesse hebt voor hetgeen ik wil vertellen. Maar als u luistert, hoop ik dat u rekening houdt met het feit, dat het verhaal dat ik u ga doen eigenlijk in direct verband staat met deze tijd en deze wereld, ook al lijkt het misschien anders.

Er was een tijd, dat men in het land van Cham de Apura had, de Joden. De Apura waren een volk, dat eigenlijk niet thuis hoorde in het rijke Nijldal, maar dat door een Pharao tot slaaf was gemaakt en dat daar al enige generaties onder een steeds zwaarder wordende slavernij had geleefd.

Toen kwam er een profeet uit de woestijn. Een profeet, die de vrijheid moest brengen. Gij ging tot Pharao en sprekende met hem zeide hij: "Laat mijn volk gaan. Het is nu de tijd dat mijn volk, Israël, vrij is."

Maar de Pharao hield van zijn dienaren en van zijn macht en zei: "Het volk van Israël en de God van Israël ken ik niet, maar het slavenvolk der Apura zal niet heengaan."

En dat ontaardde toen in een magisch duel tussen de priesters van Isis en de wijzen van Thoth en de profeet, die u kent als Mozes. Het einde kent u allen. Op een gegeven ogenblik stierven de eerstgeborenen van Egypte van af de zoon van Pharao tot de laagste slaaf, ja, tot de eerstgeborene van os en ezel. (Die os, dat vind ik altijd een beetje vreemd, dat moet stier zijn. Maar men zegt er os voor, omdat men het trekdier bedoelt, dat zo belangrijk was.) Daarna laat Pharao dan het volk gaan. Dat is allemaal voor de Joden heel mooi afgelopen, zou je zo zeggen; en er staat zelfs: "En vóór zij heengingen eisten zij gaven." Je zou ook kunnen zeggen: Plunderden zij, want in de Egyptische geschiedenis heeft lang gestaan: "Vóór de Apura vluchtten voor de macht van Pharao (wat natuurlijk niet waar was) plunderden zij het volk" (en dat was wel waar).

De geschiedenis vervolgt dan met de splijting van de Rode Zee. En als je dat zo ziet, dan zeg je: Ja, dat is toch wel een machtige God, dat is een machtige waarheid. En je vraagt je af, of Israël eigenlijk niet een gelukkig volk was. Maar laten we nu het verhaal even van een andere kant beschouwen.

Wanneer het volk van Israël uittrekt, zwerft het 40 jaar door de woestijn. Veertig jaren is lang in een tijd dat de gemiddelde levensduur 32 jaar is; dat is meer dan één generatie. Er is dus niemand van hen, die uitgetrokken uit het land van Egypte, binnengetreden in het beloofde land. Een uitzondering kunnen we maken voor de leider van het volk: Aäron. Aäron, de priester, die zijn opleiding heeft gehad ten dele bij de Egyptenaren, ten dele bij de Hittieten. Maar alle anderen stierven. Want het blijkt noodzakelijk te zijn dat al het oude eerst sterft, voordat het volk

van Israël wordt geboren.

Wanneer we nu eens zeggen dat Egypte het land is van het materialisme of de magie en dat het nieuwe Israël moet worden het land van de Godsbeleving (de theocratie), dan hebben we een aardig beeld. Het materialisme kan niet zonder meer worden verlaten en het is zeker, dat het volk van Israël heeft gehongerd naar de vleespotten van Egypte.

Denk nu eens aan deze tijd. Het is een wereld vol materialisme, inderdaad. De huidige vorm van magie heeft dan misschien techniek, maar het komt op hetzelfde neer.

Men geneest zieken, zoals vroeger de priesters deden in Egypte.

Men bouwt machines, zoals vroeger de priesters deden in Egypte.

Men bestudeert plant en dier, de sterren en de aarde, zoals eens de priesters van Egypte.

Men bouwt enorme bouwwerken, zoals de priesters van Egypte. Heus, het verschil is niet zo groot.

Egypte werd echter beheerst door vele goden. En van die vele goden was er één: Apis, de stiergod, die eigenlijk een grote indruk maakte op allen. Later heeft men daarvan gemaakt Mammon. Maar Mammon is een verbastering van Ammon; en het waren de priesters van Ammon, die het heersersrecht hadden over het tempelgebied van Apis. We zouden dus kunnen zeggen dat de Mammon, die men tegenwoordig ziet als het geld en het goud, nog iets anders is. Hij is de god van vruchtbaarheid, van overvloed. Men aanbad deze god zelfs, terwijl Mozes Sinai, de tempel Gods, opging, waar hij de Geboden zou ontvangen.

Daar zit een les in. Want als wij in de moderne tijd ontdekken, dat we ergens anders heen moeten, dat er iets anders moet komen, zullen we ongeveer zijn als de Joden, die ook steeds meer morden en klaagden, omdat de hun opgelegde lasten steeds groter werden.

De moderne mens heeft te lijden onder enorm veel lasten. Wanneer je denkt aan de luchtverontreiniging, aan alle vormen van gebondenheid die met de moderne sociale wetgeving gepaard gaan, wanneer je denkt aan de grenzen die steeds meer aan alle kanten gesloten worden, dan kun je zeggen: Ja, dit is Egypte, het land van de magiërs. Maar de werkelijke priesters hebben zich allang teruggetrokken. En aan die priesters, die zich hebben teruggetrokken, heeft Mozes het te danken gehad, dat hij zo'n goede opleiding kreeg. Want Mozes is een tijdlang bouwmeester geweest, maar daarnaast is hij aan de grens van de woestijn leerling geweest van de grote priesterschap van Osiris, zoals ze heette, of zoals de inwijding heette: de Inwijding van Isis-Re. Hij zal in die dagen waarschijnlijk Raitos hebben geheten. Raitos, een toevoeging die Grieks aandoet, die de lettergreep "tos" of "tou" bevat, welke voor vorstelijke vreemdelingen wel werd gebruikt. Uit die afzondering vindt hij de eerste kennis, die noodzakelijk is voor hem om later - wanneer hij wordt uitgeworpen en in de woestijn dwaalt - zijn zending te erkennen.

Wanneer we in deze dagen kijken, dan zien we ook dat de werkelijke ingewijde, de werkelijk geestelijk denkende mens zich meer en meer heeft teruggetrokken in de stilte. Zelfs de tempels, de kerken, de genootschappen blijken in zich verborgen ergens nog een zeer kleine groep van esoterisch vol-bewusten te hebben, ingewijden die de eeuwige wet en de eeuwige kracht erkennen, evenals in de oudheid.

Maar wij hebben niets aan de zuiver priesterlijke mens. Een Mozes, die alleen vorst was, had het volk niet kunnen redden. Een Mozes, die alleen wonderdoener was, had het volk niet kunnen leiden door de woestijn. Maar Mozes, de bouwer, de priester, de zwerver en herder, die door de woestijn had getrokken en die de bitterheid van de dorst had gekend, die ook de kennis had van de techniek, van de magie van Egypte, was eigenlijk wel de uitverkoren mens om Pharao's trots te overwinnen, want hij bezat alles wat noodzakelijk was om zijn reis tot een goed einde te brengen.

En wanneer hij dan later op de berg staat en alleen uit de verte het land ziet, dat hij niet meer zal betreden, dan moeten we ook niet met weemoed aan hem denken en niet zeggen: Hij is niet geslaagd. Dan kunnen we hoogstens zeggen: Alles, wat hij was, is vervuld. Nu is er geen taak meer voor hem.

Mozes had nooit de strijd om Jericho kunnen leiden. Mozes had zich verzet tegen het doden van de volkeren, die aan de linker Jordaan-oever woonden. Mozes was te veel priester, hij was te weinig overtuigd van het uitverkoren-zijn van het volk dat hij leidde; dat waren alleen zijn volgelingen, de fanatici. Het is een fanaticus altijd weer mogelijk iets door te zetten, dat schijnbaar niet bereikbaar is, dat schijnt te behoren tot de onmogelijkheden. Hij kan nl. altijd weer putten uit zijn eigen geloof, want datgene, waaraan hij anderen onderwerpt, dat wil hij zelf ter wille van het geloof ondergaan. Een fanaticus is een soort martelaar.

En zo moeten wij ook Aäron zien. Niet alleen als de priester, die bijna veldheer is geworden in de 40 jaren van zwerven, van organiseren, maar ook als de magere fanaticus, de magere mens, die innerlijk wordt verteerd door een vuur, door één idee: Gods rijk te scheppen op zijn manier en die zich niet afvraagt: Wat zijn de middelen? Het is Aäron, die zijn verpieters laat ombrengen; laat ons dat niet vergeten.

In de dagen, waarin u leeft, zullen er in de verschillende groepen van ingewijden ongetwijfeld mensen zijn, die toch weer terugkeren tot uw wereld. De stilte van bespiegeling en van innerlijke erkenning alleen is niet voldoende om deze wereld te helpen en te redden. Er moet ergens een leidsman worden gevonden, die alle eigenschappen, welke voor de wereld noodzakelijk zijn, in zich verenigt. Hij moet technicus zijn, bouwer. Hij moet daarnaast priester zijn en magiër. Hij moet ingewijde zijn en hij moet ook door de woestijn zwerven. Hij moet de eenzaamheid kennen tussen mensen, die steeds meer het onderlinge verband verliezen om uit al die ervaringen de kracht te putten de wereld richting te geven.

Het is niet aan mij om hier een vergelijking te maken met de wereldleraar. Maar mag ik u eraan herinneren, dat hij ingenieur is (hij is dus bouwer, constructeur) en dat hij magiër is en priester. Ik geloof dan ook wel, dat hij - juist in de ervaringen die hij in de laatste tijd heeft opgedaan - ook weet wat de woestijn is, wat de eenzaamheid is, omdat men hem zo zelden heeft begrepen en omdat hij met al zijn goed willen het gehele zuiden van Afrika en een groot deel van het Nabije Oosten heeft bereisd zonder werkelijk contact en gehoor te vinden. Ik wil niet zeggen dat hij een Mozes is, die deze mensheid uit het materialisme naar het geestelijke zal leiden. Ik trek alleen maar een vergelijking.

Wanneer we nu verdergaan, dan valt ons nog iets op. De wonderen, die ons worden verteld, overstelpen ons misschien en daardoor overzien wij in het bijbelverhaal het belangrijkste punt: geen van hen, die uittrekt uit het land van Egypte, betreedt levend het land van Kanaän, uitgezonderd één enkele priester. Dat vergeet men ook.

Wanneer dit materialistisch bestaan, deze materialistische wereld moet worden hervormd, zal de mens heel vaak moeten terugverlangen naar de tijd, dat alles zo mooi en zo goed was geregeld, dat alles zo mooi machinaal ging en dat je een electronisch brein het lot van mensen kon laten bepalen. Dat is logisch, want het systeem geeft een zekerheid. Een zekerheid, waarvoor je - als je eenzaam bent - soms de slavernij graag aanvaardt. Maar aan de andere kant, zelfs als je de tocht volbrengt, kun je er zeker van zijn, dat je niet als een levend mens zult binnentreden in een nieuwe tijd.

Er wordt over de nieuwe tijd en over alle geestelijke waarheden die ermee gepaard gaan op het ogenblik ontzettend veel gesproken en daarom lijkt het me wel eens goed om erop te wijzen dat zij, die op het ogenblik leven en die daaraan werken, niet bouwen aan iets, dat zij persoonlijk zullen

beleven. De verandering van de wereld komt inderdaad. Nu is er de verwarring, die te vergelijken is met de uittocht van de Apura, zoals ik zo even zei. Een chaos, waarin wonderen, magie, terreur een rol speelt. Misschien heet die terreur nu niet meer: de verduistering van de zon, de rivier die tot bloed wordt, maar een atoombom. Hetzelfde blijft echter bestaan.

En de verwarring van deze dagen zal groter moeten worden. Want juist de tijd, dat er een scheiding moet komen tussen het zuiver materialisme en de esoterische, de innerlijke beleving en al wat daarmee gepaard gaat, zal ook vergezeld gaan - naar ik vrees - met een poging van hen, die de geestelijke weg volgen, om uit dat materialisme alles mee te nemen wat ze maar kunnen gebruiken; dus om te plunderen.

Die dagen zullen komen. En dan komt er het ogenblik dat je zegt: Nu hebben we vrede op aarde, nu hebben we het gewonnen. Nu is de oorlogsdreiging achter de rug. De grenzen zijn gevallen. Nu gist overal de revolutie. Nu kan er geen groot rijk meer zijn, dat de wereld tracht te beheersen, want de mensen zijn opgestaan.

Maar zal dat inderdaad het onmiddellijke succes zijn? Dat is niet denkbaar. Er zal tenminste één generatie voorbij moeten gaan, voordat de mensheid zich kan inpassen in het nieuwe denken, in het nieuwe systeem. Er zal meer dan een generatie voorbij moeten gaan en er zal veel van de ellende, die in een overgangperiode voor velen bestaat, vergeten moeten zijn, voordat men werkelijk kan opgaan in datgene, wat men nu heeft bereikt.

Voor degenen, die in deze dagen naar inzicht zoeken, die zoeken naar bevrijding, naar kracht, is het moeilijk dit te verwerken. Maar het zou een misleiding zijn, als we uitriepen: "Ziet, de nieuwe tijd is nabij! Gij zult hem zelve volledig beleven." Misschien een enkeling. Een enkeling zal misschien zien hoe men de mensheid opbouwt op een nieuwe tempel. Maar dat zijn er maar weinigen. De meesten zullen sterven, ondergaan en zij zullen ten hoogste uit onze erfenis zien wat er gebeurt in de wereld, die ze achterlieten. Dat klinkt alles erg somber en treurig. Misschien dat ik daarom het probleem van deze tijd anders moet stellen.

De vraag, die de Joden moesten beantwoorden toen zij als een slavenvolk leefden in Egypte, was niet zoals u misschien denkt: Wilt gij uw God volgen? De meesten van hen wisten niet eens precies wat hun God was, dat is hun pas later bijgebracht. Vergeet niet dat velen van hen dachten, dat de Arke des Verbonds de doodkist van Jakob was. Het is dus wel heel erg moeilijk ons te realiseren wat zij wél hebben gedacht. Ik geloof dat zij niet hebben overwogen wat ze deden. Het was alleen zo: de verdrukking was niet meer te verdragen.

De vraag was niet: Wilt ge onder God de welvaart kennen van een land dat overvloedig van melk en honig? Dat was voor hen allen een belofte, die nooit zou worden vervuld.

De vraag was: Wat verkiest ge: slaaf te blijven in een beperkte welvaart maar ook met een enorme beperking van uw vrijheid, van uw mogelijkheden, van uw leven of wilt ge vrij zijn?

Vrijheid, die misschien hard is. Vrijheid, die honger brengt en nood, maar die toch weer maakt tot een mens, tot een wezen, dat zijn eigen wegen durft gaan en durft bepalen.

Wanneer we dus aan de moderne wereld die vraag moeten stellen, dan moeten we niet vragen: Wil je een nieuwe wereld opbouwen? Want dat ligt te ver weg. We moeten niet vragen: Wil je een land van eeuwige vrede met gelukkige en bewuste mensen scheppen? Want dat zullen ze niet meemaken. We moeten de vraag eenvoudig formuleren, zoals Mozes deed toen hij - voordat hij naar Pharao ging - sprak met de oudsten van de verschillende stammen. Zijn vraag was: Wilt ge mij volgen in de naam van de Heer, in de naam van God, opdat ge worde bevrijd uit uw slavernij?

Dat is de vraag, die op het ogenblik ook wordt gesteld.

Slavernij, dat is een gebonden-zijn. Dan kun je dromen van de sterren,

je kunt je God aanbidden in het duister, maar wanneer de ochtend komt, klinkt weer de roep van de slavendrijver. En als je dan een ogenblik meent, dat je je eens moet verzetten, dan slaan ze je extra hard en moet je meer tichelstenen maken; en ze geven je zelfs geen stro meer om ze te maken, ook dat moet je zelf zoeken. De tichelstenen van die tijd werden gemaakt met schilp, dat normalerwijze door de boeren werd geoogst en aan de verwerkers gegeven, die de klei traden en daaruit de stenen vormden. Dat ze dus zelf riet (schilp) moesten gaan snijden, dit moesten pletten en splijten en dit moesten verwerken, dat was een heel zware be-
lasting.

Wanneer wij zeggen: We willen vrij zijn, maar we willen wel houden wat we hebben, het moet echter beter worden, dan ben ik bang dat de moderne mensheid precies hetzelfde probleem zal moeten oplossen. Ze zal in feite daarvoor zwaar moeten betalen. "Het beter hebben" dat gaat niet, wanneer je het oude wilt behouden. Dan blijkt alleen dat, wat je eens hebt gekregen, nu door jezelf moet worden verworven. En voor de moderne mens zal dit betekenen dat de inspiratie, die hem eens werd gegeven, waardoor hij zijn techniek kon ontwikkelen, waardoor hij kon doordringen in vele geheimen van de natuur, nu wegvalt en dat hem slechts overblijft het systematisch onderzoek, waardoor de vernieuwing steeds moeilijker wordt, zodat hij zich afvraagt: Mijn God, wat ben ik begonnen? Wat is er gebeurd? Maar wanneer de mens of een deel van de mensheid zou kiezen voor de vrijheid en zou zeggen: "Wij vragen niet wat er verder zal gebeuren, maar we willen geen slaven meer zijn," dan ontstaat er weer wat anders. "Geen slaaf zijn" dat betekent niet: zonder banden of bandeloos zijn. Dat betekent: de vrijheid in je eigen leven bepalen en in je gemeenschap je eigen wetten kennen.

Het zal menigeen zijn tegengevallen, dat Mozes zulke strenge wetten heeft gegeven en dat die wetten, die geboden, zo sterk werden gehandhaafd in het kamp der Joden. Want geloof me, toen ze uittrokken was er inderdaad bandeloosheid. De vrouwen jubelden en dansten; en toen ze eenmaal Pharao's leger hadden zien verdrieken (overigens niet in de Rode Zee maar in de Schelfzee, in een meer), was er niets meer om hen te remmen. Toen was er bandeloosheid, waarbij de orgieën van Rome maar bleke kinderspelen waren. We moeten niet denken, dat het een heilig volk was.

Wanneer wij uittrekken uit het materialisme, zoals de mensheid of een deel van de mensheid tenminste zal moeten doen, dan kunnen we er ook zeker van zijn dat de vrijheid, die de mensheid wint, eerst een haast orgiastisch karakter zal hebben. De bevrijding voert nu eenmaal tot een vorm van bandeloosheid. Uit de bandeloosheid komt een nieuwe wet voort; maar nu niet meer een wet die je wordt opgelegd door een slavendrijver of door een gesel, maar een wet die je in jezelf aanvaardt, omdat je daarin een hogere kracht erkent. En pas wanneer je die wet hebt aanvaard, begint de werkelijke tocht. En dan duurt die tocht nog voort, totdat alle gedachten aan het verleden, aan de materialistische wereld met haar zekerheden, aan de orgiastische vrijheden van de overgangperiode teloor zijn gegaan. De nieuwe wereld kan alleen worden gebouwd door hen, die zijn opgegroeid in een nieuwe wet; die incarneerden in een wereld, waarin die wet al bestond.

U ziet, dat - wanneer we over deze dingen praten - de vergelijking niet direct bijbels is maar uitermate praktisch; en dat wat ik u vertel geen preek is maar een nuchtere ontleding van uw eigen tijd. Een laatste punt, dat we ook nog uit deze gelijkenis moeten putten is dit:

Er waren in Egypte Joden, die een hoge rang bekleden. Sommigen van hen bleven, toen Mozes uittrok en werden daarvoor vermoord door het opgewonden volk dat wraak nam op de Apura voor alles wat ze hadden gestolen en het volk hadden aangedaan. Er waren dus de Egyptenaren, die overbleven en de Joden. In het verhaal is er niet sprake van één volk maar van twee.

Menigeen is geneigd te zeggen: Wanneer de nieuwe tijd er is, dan zal de mensheid onmiddellijk één zijn. Dat kan niet. Altijd zullen er twee partijen blijven bestaan. De partij van - ik zou haast zeggen - het rituele materialisme van deze dagen en de partij die de vrijheid boven alles verkiest. Die partijen zullen elkaar vijandig blijven. Maar ze hebben één groot verschil: degenen, die aan de oude goden hangen, verliezen hun contact met de werkelijkheid, met de werkelijke ontwikkeling. Zij worden geconfronteerd met een uitsterven van hun macht, een teloor gaan van hun magie.

Eens was er een wijsgeer (hij heette geen Thoth maar Thothmes), die de geheimen van leven en dood vond. En omdat hij een groot magiër was, heeft men hem vereerd. Later is hij de god Thoth geworden. Een naam overigens met vreemde associaties; want is der Tod niet de dood? We vinden die woord-associatie in vele landen.

Kennis is dood; maar de kennis van de dood is het leven. De magiër, die dit beseftte, zocht niet naar de heerschappij over demonen en goden. Het was niet zijn wens dat een nieuw-geboren Osiris werd teruggeroepen uit de tweeledige Zaal van het Oordeel, de drempel van de eeuwigheid, door middel van de spreuken die hij had gevonden. Het kon; maar voor hem was het bijkomstig dat zijn begrip, zijn woorden, zijn machtwoorden de sleutel waren tot de eeuwigheid; dat telde niet voor hem.

Zoals er een tijd is geweest, dat de mensen streefden naar een vervolmaking van de techniek om daardoor de mensen gemakkelijker te laten leven en dat zij alle mogelijkheden zagen als een uitbreiding van het contact van de mens met God, met een hogere werkelijkheid, totdat de techniek een doel op zichzelf werd, zo is dat in Egypte ook gegaan. De magie werd een doel in zichzelf en daaraan ging Egypte te gronde. De Joden zijn ook te gronde gegaan. Niet als ras maar als een volk. Want de band, die hen eens verenigde, was het innerlijk contact met God; het feit, dat zij in de tempel voor hun God konden treden, het feit dat zij werden verenigd door een wet, die niet voortkwam ergens uit het onbekende maar een wet, die in het hart leefde, een wet die paste voor het volk en zijn wijze van leven. Het is meer de wet geweest, die een volk van de Joden maakte dan het begrip Jahwe zelf. En toen zij de wet gingen maken tot het centrum van hun leven en die wet steeds meer gingen uitpluizen, totdat de Thora, de commentaren daarop, zoveel omvattend waren, dat er haast niemand meer was die de hele leer kon bestuderen en kennen (dat was de tijd van 300 v. Chr. tot \pm 50 na Chr.), toen viel het volk uiteen.

Jeruzalem zou nooit vernietigd en verslagen zijn, als de Joden één volk waren geweest, één geheel; één gemeenschap. Maar ze waren weer uiteengevallen in belangengroepen. Ze waren gaan twisten over de interpretatie van hun wet en over de vraag, waar je God kon ontmoeten; en of het nu beter was om wel beelden te maken, mits die beelden niet werden gesteld tussen de mens en God, of dat je helemaal geen beelden mocht maken. Kijk, daar ligt dus de vreemde tragiek van een uitverkoren volk dat ten onder gaat aan zijn verdeeldheid.

Die tragiek bestaat voor Egypte net zo goed. Want er is een tijd geweest dat wat Egypte kende, wat het leerde en wat het ontdekte, uitermate belangrijk was. Het is niet voor niets dat Mozes alleen de taak kon volbrengen, omdat hij priester was; en wel priester van de Osiris-dienst, een vereerder van Ka (?), die later Jahwe wordt, een kenner van de grote geheimen van Re en van Thoth.

Hier wijk ik natuurlijk af van de gewone opvatting: God zendt een leider, uitverkoren en wel en daarmee is de zaak af. Maar de feiten zeggen ons dat het anders is. Er is een samenhang van gebeurtenissen, er is een ontwikkeling. En als Mozes blijft voortleven in zijn biezen mandje, omdat God dat wil, laten we dat dan desnoods aannemen, dan is ook het feit, dat hij wordt opgevoed als een prins van den huize (dus een prins van Pharaos hof), dat hij een priester-opleiding krijgt, dat hij deel uitmaakt

van de bouwers (de priesters van Thoth waren over het algemeen de grote bouwers) en dat hij zijn inwijding niet daar zoekt maar in de Osiris-dienst, in de mysterie van Isis, geen toeval. Als we het ene stellen, moeten we ook het andere stellen: er zijn middelen noodzakelijk, anders kan er geen verlossing, geen bevrijding komen. De mens kijkt alleen naar het resultaat, naar het grote; de opbouw ziet hij weer over het hoofd.

Dat moet in deze tijd toch ook zo zijn? In deze tijd zijn er mensen, die in de eenzaamheid, in het alleen streven naar de innerlijke waarheid denken dat ze iets bereiken. Er zijn anderen, die zoeken naar de zuivere magie van de geestelijke krachten of naar de zuiver technisch wetenschappelijke denkwijze. Allen hebben ze iets goeds. Maar om de vernieuwing van deze tijden mogelijk te maken, om uit het stervend materialisme een groep te vormen, waaruit een volk van geestelijk bewusten kan groeien, daarvoor is dus een veelomvattende kennis en opleiding nodig. We kunnen niet één deel van het leven verwerpen en een ander deel accepteren. We moeten alles accepteren, maar we moeten het zien in de juiste samenhang.

Het was de bouwer Mozes, die het eerste tabernakel in de woestijn liet opstellen; en in samenwerking met zijn broeder Aäron is hij het geweest, die eigenlijk het grondpatroon heeft ontworpen, waarop later zelfs de grote tempel van Salomo werd gebouwd.

Zo zal het ook in deze dagen moeten zijn. Of onze wereldleraar de spectaculaire profeet is, die we uit het oude testament kennen, betwijfel ik. Ik zie in hem meer de leraar-figuur, zoals een boeddhi, een Jezus misschien zelfs, de bron; ongetwijfeld iets lager dan Jezus en de grote Boeddha. Een stille leraar en niet de veldheer, de profeet. Maar hij is ook een bouwer. Wat hij op het ogenblik ontwerpt, zal misschien later het tabernakel der mensheid zijn. Dat zal het patroon zijn, waarin de mensheid haar hoogtepunt bereikt, haar grote macht, haar groot inzicht, een esoterisch begrip, de ontmoeting met het Hoogste. Maar op het ogenblik zou je dat niet kunnen zeggen.

De mensheid zal verdeeld zijn en in strijd. Een strijd, die niet altijd met wapens alleen wordt uitgevochten, laten we dat wel begrijpen. Een strijd tussen hen, die de vrijheid zoeken en hen, die de heerschappij, de strenge ordening en onderworpenheid zoeken. Vergeet niet, dat er in Egypte meer slaven waren dan vrijen. Die strijd zal ongetwijfeld worden uitgelokt.

En dan gaan mijn gedachten verder en denk ik aan de beruchte slag van Armageddon, de plaats waar het gebeente der strijders ligt. De mensen zien hierin altijd een wereldoorlog. Maar kunnen wij ons een geestelijke slag voorstellen, die met zwaarden wordt uitgevochten? Zou het niet eerder een benadering zijn van een geestelijke strijd? Een strijd, waarin het geweld bijkomstig is, waarin ideeën vechten, waarin vormen van bewustzijn en leven vechten? En als we dat kunnen accepteren (ik voor mij meen, dat het juist is), dan moeten we nog verdergaan. Dan moeten we zeggen: Er zal dus een strijd worden gevoerd tussen hen, die geestelijk bouwen en hen, die slechts de stoffelijke machtsstructuur en zekerheid zoeken. Die strijd zal er één zijn van ideeën en aan beide zijden zal er veel worden vernietigd. Dat is begrijpelijk.

Wanneer de zuiver materialistische wetenschap wordt geconfronteerd met geestelijke krachten, zal ze zich ten koste van alles verdedigen. Ze zal echter steeds meer de zekerheid verliezen; de zuivere regel, waarmee ze alles kan verklaren, zal arm zijn. Maar omgekeerd zal de wonderdoener, degene die alleen met geestelijke krachten werkt, vaak worden verslagen, omdat vele dingen die hij de werking van de lichtende krachten, de lichtende geest noemt door de wetenschap worden ontmanteld en worden voorgesteld als eenvoudige materiële zaken, die men alleen maar moet weten. Zo stel ik me die strijd voor. En de doden van Armageddon, zij die vallen, zij zullen degenen zijn, die in zichzelf niet zeker genoeg waren van hun we-

tenschap, van hun geloofskracht.

Nu staat er ook geschreven, dat het licht, het geloof het ten slotte wint. Maar ik durf er wat om te verwedden, dat in die strijd degenen niet overeind kunnen blijven staan, die eens hebben gezegd: Wij werpen de slavernij van het materialisme; wij willen de geestelijke vrijheid vinden. Zij zullen herrijzen ná de slag, dát wil ik geloven, maar ik kan niet geloven dat zij de slag zullen overleven; in hen leeft teveel, dat hen nog bindt aan de oude wereld.

En zo vind ik ook hier weer dezelfde parallel. Nu klinkt dat voor u misschien heel erg droevig, omdat u meent dat het zo goed is om a.h.w. levend en direct en vol-bewust het Hoogste te bereiken. Maar is het eigenlijk belangrijk hoe het Hoogste wordt bereikt? Eeuwig en tijdloos zijn wij allemaal. En alle tijd die u ervaart en alle illusie van tijd die ik ken, ze zijn ten slotte maar chimaëren, schaduwbeelden uit ons eigen bewustzijn, geprojecteerd op een werkelijkheid, meer niet. Het is niet belangrijk, hoe die winst tot stand komt. Het is belangrijk, dat wij strijden aan de goede kant. Zoals het geloof ik belangrijk is geweest in de dagen van de uittocht, dát men wilde trekken; dat men de slavernij van zich af wilde werpen; en dat het eigenlijk heel wat minder belangrijk was dat men alle consequenties ervan beseftte. Het is de wil naar vrijheid.

Mag ik aannemen, dat u me tot zover hebt gevolgd en begrijpt waar het om gaat? Dan ga ik nu aan het tweede gedeelte van mijn betoog beginnen, want u begrijpt wel dat deze gelijkenis alleen maar een beeld geeft van de vernieuwing en de manier waarop ze plaatsvindt, maar dat de vernieuwing zelf iets anders is.

Ik wil nu wijzen op de eigenschappen van de nieuwe tijd. Wat onderscheidt de Joden van Egypte? Dat ze hun gebruiken hebben? Ach neen, die zijn onbelangrijk. Maar dat hun gebruiken voor hen heilig zijn, dat zij in plaats van de dood te eren het leven eren, dát is het verschil.

De Egyptische gebruiken kent u allemaal, nietwaar? Wanneer er een feestmaal is, dan wordt de Osiris binnengebracht; en de Osiris is dan meestal een mummie-pop (de gestalte van een mummie) en er wordt dan gezegd: "Gedenk, wat gij zult zijn."

Omgekeerd vinden wij bij de Joden van die dagen, wanneer ze eenmaal komen tot een geloof (meestal is dat een vuur- of een zonneverering) steeds weer: "De Heer leeft." Dat is het verschil: Wij zullen sterven, de Heer leeft.

De wet voor ons is leven, niet dood. De godsdiensten van deze dagen hebben veel overeenstemming met die van het oude Egypte, want ze houden zich allemaal bezig met wat er na de dood gebeurt. Dat er na de dood een voortbestaan is, is natuurlijk; en dat men daarover enigszins nadenkt of er rekening mee houdt, is ook goed, daartegen is geen bezwaar, maar dat men het leven na de dood primair stelt, dat is niet aanvaardbaar. Daardoor komt nu juist de grote strijd. Men moet rekening houden met het leven van nú.

Ik zou dan ook zeggen dat voor de wereld, zoals ze thans bestaat, de keus is: Wat wil je doen? Wil je in dit leven maar zo'n beetje je gang gaan en je steeds eraan laten herinneren dat er een hiernamaals komt, dat je in de Hal der Rechters zult worden binnengelaten of wil je nú leven? Nu leven met God. Het verschil is niet zo groot. Het betekent niet dat je droefgeestig wordt, omdat je met God leeft of buitengewoon blij, omdat je met God leeft. Het verschil zit in het feit dat je de kracht Gods tot werkelijkheid maakt en je niet alleen maar bezighoudt met datgene, wat later zal komen; dat je zelf de macht in je wilt dragen; dat je niet ergens een mediator of mediatrix zoekt, die het voor jou wel in orde zal maken, opdat je zelf toch vooral van dat eeuwige verwijderd kan blijven. Leef in deze tijd het leven, maar leef het zo, dat je God erin erkent, in alle dagen. Dat is wel de eerste wet. En de tweede is: er is geen wet be-

halve de wet van God, die geschreven staat in onze harten. Dus wees geen slaaf van wetten, die uit andere geboren zijn en laat u niet geselen met de dreiging van hun minachting, maar wees uzelf en leef uzelf en vindt in uzelf de harmonie en de vrede, waardoor het Goddelijke u beweegt.

Dat zijn allemaal vrome woorden, maar de bijbelse waarheid wordt ons toch door het leven wel ergens aangetoond. Om u een voorbeeld te geven:

In de woestijn worden de Joden door insecten gebeten; er is een groot lijden en er breken ziekten uit. Mozes heft een slang op, die aan een kruis is gespijkerd. Dat kruis is geen christelijk kruis, het is een T-vormig kruis, een Tau-kruis. Een kruis dat in Egypte werd gebruikt. De slang is niet een christelijk symbool, het is een Egyptisch symbool, de magie ervan is Egyptisch. Hij gebruikt de middelen van de wereld, die hij met zijn volk heeft verlaten, omdat de middelen goed zijn en zolang het doel een goddelijk doel is en niet meer een menselijk doel, zolang de intentie, waarmee men werkt, niet meer de macht is, die na de dood heerst of het rijk dat men na de dood betreedt maar datgene, wat je nú beleeft, wat je nú verwerkelijkt.

Wij in de geest - en naar ik aanneem velen in de stof - proberen ook te bouwen. Geen Toren van Babel, dat laten we aan de materialisten over. Een materialist bouwt, totdat hij meent de geheimen van de hemel en de cosmos te kennen. Maar hij zal de ander nooit kunnen verstaan. De spraakverwarring, die er nu heerst ontrent begrippen als democratie, vrede, atoomgevaar, is nog groter dan er vroeger geheerst moet hebben in de Toren van Babylon, waarover wordt gesproken. Neen, wat wij bouwen is eigenlijk een heel eenvoudig iets: dat is een tempel. Geen grote tempel, maar we willen een tempel bouwen van waarheid.

Waarheid kan niet worden geboren uit een ontkennen van sommige facten van de mens. Wij moeten erkennen wie en wat we zijn. We moeten erkennen, hoe de mens leeft in alle aspecten. Er zijn mensen, die wel denken aan de vreugden van een maaltijd maar niet aan de uitwerpselen; en toch zijn die twee één en ze worden verbonden door de levengevende krachten, die eraan worden onttrokken. Men moet begrijpen, dat het een en het ander met elkaar zijn verbonden; dat het niet mogelijk is om b.v. vreugde en leed te scheiden; dat het niet mogelijk is om God en mens te scheiden, want het begrip van de eenheid der dingen, de algehele verbondenheid van alle dingen, dat is de basis waarop die tempel moet worden gebouwd. En noem dat begrip als-tublieft niet broederschap of zo, want dan heeft u een woord dat teveel wordt mishandeld en misbruikt. Spreek eenvoudig over eenheid zonder beperking. Dat is het begin.

En wanneer wij verder willen bouwen en de werkelijkheid van een nieuw Kanaän eens willen bereiken - ook al zullen we zelf niet degenen zijn, die de tempel voltooien - dan zullen wij het cosmisch plan moeten begrijpen dat in ons wezen ligt. Dat is het begin. We zullen uit onze denkbeelden, onze behoeften en onze ideeën iets moeten opbouwen, waarin wij als antwoord het Goddelijke kunnen ervaren en horen. Pas wanneer dat gebeurt, wanneer er innerlijk een antwoord is, wanneer je hele wezen en niet een bepaald deeltje ervan reageert op het lichte, op het hogere, kun je zeggen: Zie, nu heb ik het mijne bijgedragen. Ik heb mijn steen behouwen, die past in de tempelmuur. Ik heb mijn werk geleverd, een versiering misschien uit cederhout.

Ieder van ons heeft een andere taak; maar allen moeten wij werken aan die eenheid. En we moeten ook begrijpen hoe ons wezen en al datgene, wat werkelijk deel is van ons bestaan (en dat houdt alles in, ook het verborgene van de slaapkamer, de praktijken die je misschien toepast bij het zaken doen) dat dit als eenheid zuiver en harmonisch moet zijn. Dus bij wijze van spreken: niet naar de kerk met zwarte kousen aan en zodra je op de deel zit knippen overal waar je maar reiken kunt. Dat zijn van die dingen, die passen niet. Een mens moet een geheel zijn, hij moet harmonisch zijn.

En wanneer de mensen van deze tijd dat willen bereiken, dan zullen

ze moeten beginnen met de slavernij af te werpen. Niet meer: een ander bepaalt wie en wat ik ben, hoe ik moet leven, wat ik moet doen. Niet: een ander is mijn geborgenheid en mijn zekerheid. Mijn zekerheid en geborgenheid draag ik in mijzelf. De wetten, die in mij leven zijn de enige wetten, die voor mij tellen. Maar die wetten beleef ik dan ook volkomen, hard en zuiver. En wanneer dan de eenzaamheid die daarvan het gevolg kan zijn, de verantwoordelijkheid, die je daardoor vaak draagt voor jezelf en ook tegenover anderen, te zwaar wordt, dan kan er een ogenblik zijn dat je verlangt naar de vleespotten van Egypte, dat je zou willen terugkeren naar die oude geborgenheid en die heerlijke maatschappij, waarin alles voor je werd gedaan en gezorgd. En dan zul je misschien ook wel weer op jouw manier Apis aanbidden, die dans om het gouden kalf. Maar wanneer je dan de wet kunt aanvaarden en begrijpen dat de cosmische wet, die in je leeft, groter is dan al het andere, dan zul je verder trekken en zullen je kindskinderen (het klinkt nu misschien dwaas om dat zo te zeggen) voltooien wat je bent begonnen.

Het was de moed van Israël in gevangenschap, de moed om te rebel-leren, om antwoord te geven op de roepstem van een profeet, waardoor de uittocht begon. Een haast onbezonnen moed; en in de ogen van de huidige mens misschien ook een zondige moed, maar daaruit ontstond het land van het uitverkoren volk en Salomo's grootheid, die reikte van de Rode Zee tot ver achter de Nijl, tot ver in de diepte van Afrika; die bekend was in de rijken langs de Middellandse Zee; want zo groot was Salomo. Salomo, die gezanten ontving uit Indië en uit het latere Griekenland.

De grootheid, die wij in deze dagen bouwen, moet de grootheid zijn van een vrij volk, van een geestelijk vrije mens, van een mens die zich in-past in het grootse geheel aan de hand van de eigenschappen en kwalitei-ten, die hij bezit.

De problemen, die daaruit voortkomen zijn vele. En menigeen zal een groot gedeelte van de buit, die hij aan het begin uit het materialisme mee-sleept, moeten prijsgeven en moeten achterlaten. Menigeen zal gestolen goe-deren terzijde moeten leggen, daar is niets aan te doen. Maar wanneer wij willen, zullen wij ervoor zorg dragen dat de toekomst de tempel weer kent.

De inwijdingen van de oudheid zijn gestorven in de materialistisch-magische behoefte. De kracht van het Jodendom is ten ondergegaan in de uitgeplozen wetten: de leer, die het leven verloor door de ontleding, waaraan men haar onderwierp. Het materialisme van heden sterft aan zijn behoefte om alles te beheersen en alles te regelen, terwijl de mens zich-zelf nog niet beheerst. En daarom is het tijd om terug te keren naar de oude inwijding van vóór de tijd, dat men daarmee in de materie wilde werken. Het is tijd om terug te keren naar de oude inwijding, waarbij de mens zijn God ontmoet; en uit die God levende niet speelt voor priester of heerser of voor zoon van God, maar slechts is: een mens, die mensen dient en zijn God erkent.

En die tocht begint de wereld in deze dagen. Ik weet niet, of ik de nieuwe wereldleraar als de directe leider mag zien. Naast hem zal een ander komen, al is die nog wat verder weg. Maar ik geloof dat het deze is, die eens een symbolische Sinaï zal opgaan en naast de regels van de huidige leraar de wet opnieuw zal brengen. Maar ik weet, dat - om die wet te kunnen ontvangen - wij nu op weg moeten gaan, achterlatende Egypte, betre-dende de woestijn, die eenzaam is en vol gevaar, naar die ons kan voeren tot onze bestemming.

:--:~